

Едукативни материјал о предратном животу и страдању у концентрационом логору на Сајмишту у Београду.

Ester.RS

Архивисти и заборављене кутије

Аутор: Мишко Станишић
Илустрације: : Габриел Каусбрук
Производња: Тераформинг

Архивисти и заборављене кутије

Пре пар година, архивисти Историјског архива Београда су пронашли 6 кутија заборављених међу гомилама старе несортиране документације иза полица у најдаљем и најмрачнијем прашњавом углу архивског депоа.

Када су отворили поклопац прве кутије, четрнаестогодишња девојчица је широм отворила своје крупне очи и погледала их са осмехом са гомиле старих папира:

”Здраво! Ја се зовем Естер. Чекала сам стрпљиво више од 70 година да вам кажем да сам и ја некада била жива!”

Када су архивисти почели да грабе документацију из кутије открили су да је Естер била ученица једне београдске гимназије, да је имала много пријатељица и пријатеља, и дивну породицу у којој је било много љубави.

”Живели смо на Дорћолу, а ја сам сањала да једног дана постанем глумица!”, рекла им је Естер.

Одједном многи други гласови су се зачули из кутије, и из других кутија око њих. Читав депо је одјекивао.

Кутије пронађене у углу депоа Историјског архива Београда садржавале су заборављену и необрађену документацију о неколико хиљада београдских Јевреја који су убијени у нацистичком логору на Сајмишту.

У логору на Сајмишту су током Другог светског рата, у децембру 1941. Немци и њихови помагачи сакупили Јевреје из целе окупиране Србије, онда их све убили користећи озлоглашени гасни камион ”душегупку”. 29. маја 1942. Франц Радемахер, шеф Одељења за ”јеврејска питања” у немачком Министарству спољних послова у Берлину, изјавио је да је ”јеврејско питање у Србији решено”. Он је тиме у ствари хтео да каже да су скоро сви Јевреји у Србији побијени.

Од тада је Сајмиште остало симбол уништења Јевреја у Србији.

Инспирисани открићем кутија са заборављеном документацијом, архивисти Историјског архива Београда су започели компликован и дуготрајан посао, комбинујући пронађене

материјале са другом документацијом о предратном животу у Београду. Претраживали су старе школске уписнице и дневнике, листе чланова спортских удружења, листе запослених у предузећима, регистрацију власништва станова и кућа, старе фотографије и писма, исечке из старих новина... Дан за даном, мало по мало, архивисти су почели да састављају ситне делове великог мозаика.

Заједно са колегама историчарима и другим активистима, били су одлучни да скину вео заборава који је прекрио наше јеврејске комшије, пријатеље и школске колеге из предратног Београда. Као путницима кроз време, живописна слика предратног Београда постепено се указивала пред њиховим очима.

Једном, јеврејска заједница је живела заједно са Србима и другим народима у разноликом Београду, и многим другим градовима у Србији. Предратни Београд је био живописан град. Јевреји су играли важну улогу у његовом развоју, култури, науци, спорту, и свим другим сегментима живота, баш као и сви други грађани који су волели свој град и своју земљу. Али цео тај свет је окрутно уништен у највећем злочину који је задесио човечанство – у Холокаусту.

Захваљујући преданом раду архивиста и историчара, сведочанствима преживелих и историјској документацији која је данас доступна, неке од прича о животу у предратном Београду и другим градовима, и о младим људима који су некада живели међу нама, њиховим сновима, пријатељствима, животу и страдању, сакупили смо у збирци ”Естер”.

Кренимо заједно на пут у то време...

Једног дана, у Историјском архиву Београда...

Успео сам!

Одлично да си ово пронашла !!!
Било је сасвим заборављено негде иза полица!

Здраво, ја сам Естер!

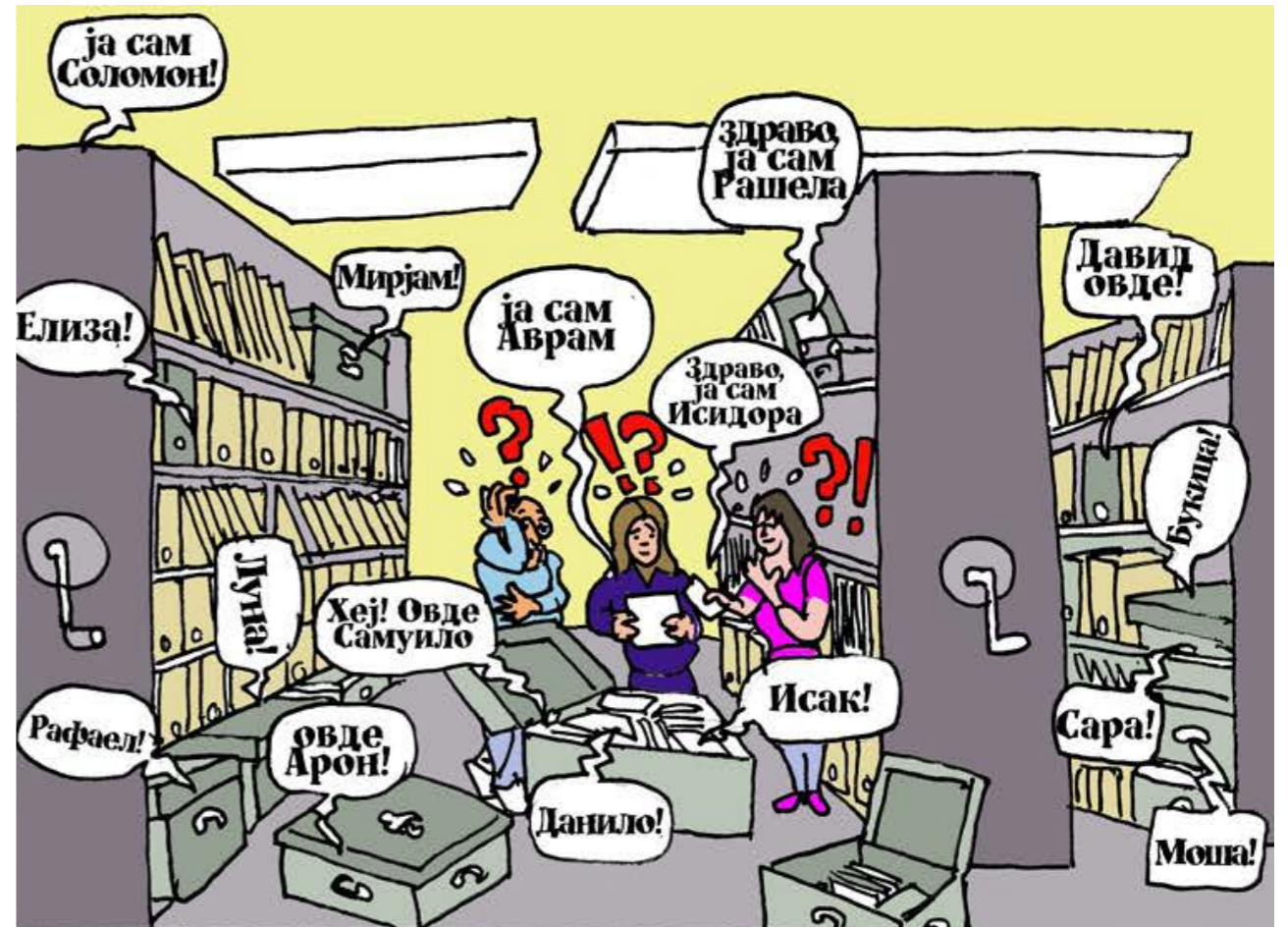
Тијана, Владо, погледајте шта сам нашла!

Хеј Јецо шта је то?

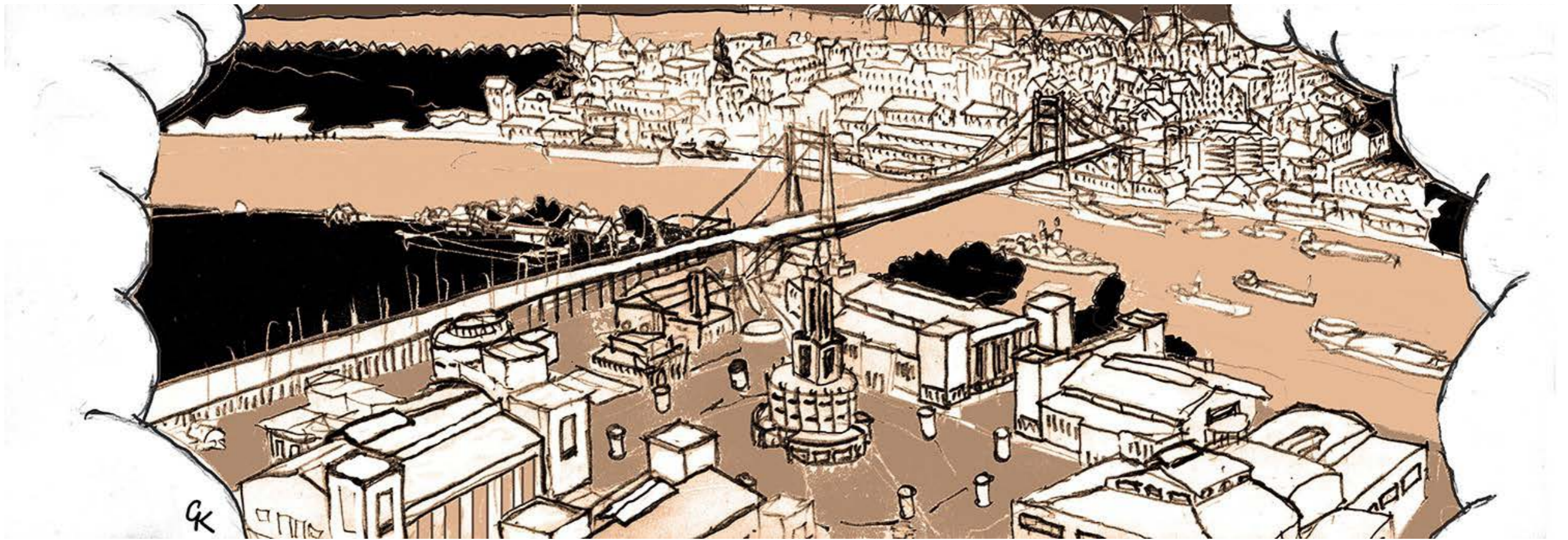
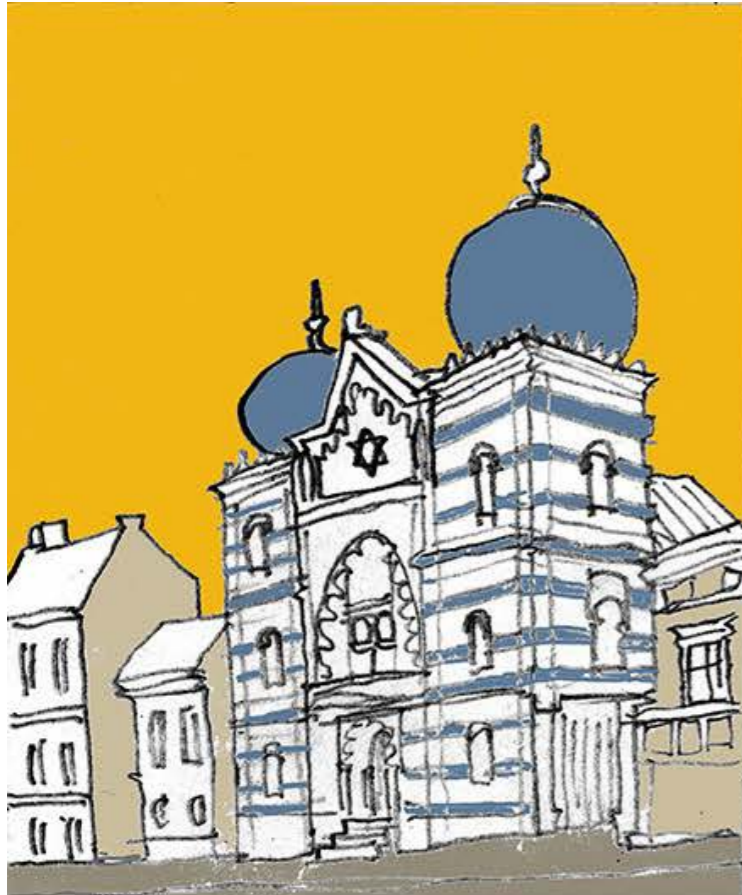
Ауу то изгледа јако старо!

!?!?

Текст и сценарио:
Мишко Станишић

Илустрације:
Силва Вујовић

Стручни тим, по азбучном реду:

Невена Бајалица, педагог у Кући Ане Франк, Амстердам, Холандија
др Милан Кољанин, историчар, Београд
др Чедомила Маринковић, историчар уметности, Београд
Александар Саша Нећак, стручни саветник, Београд
Александар Тодосијевић, наставник историје, Београд
др Санела Шмид, историчар, Нирмберг, Немачка

Реализација:

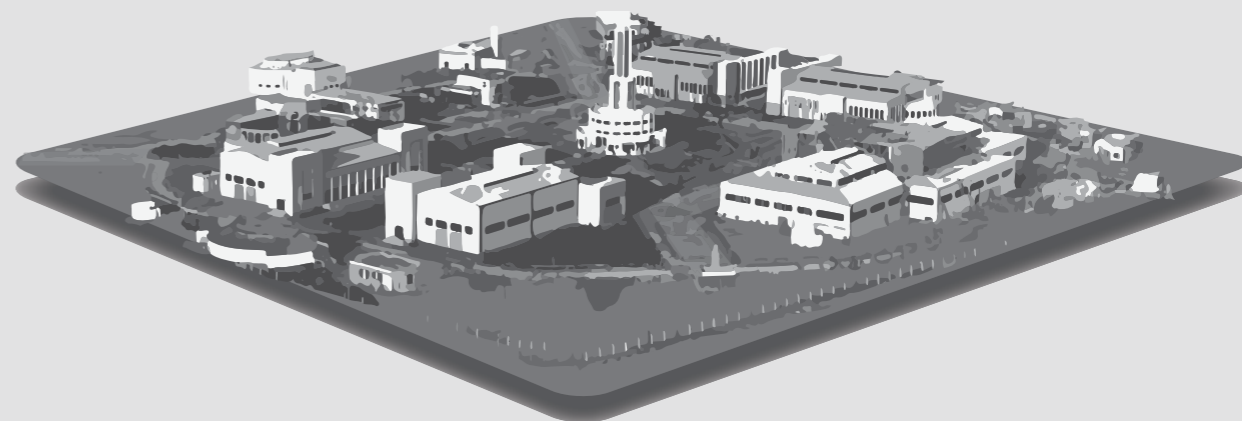
Сандра Светлица, координатор пројекта
Адемир Араповић, е-book издање
Александар Станишић, превод на енглески
Тамара Ивановић, волонтер/практикант

www.ester.rs

Ester.RS

© Terraforming 2016
www.terraforming.org

Пројекат је реализован у оквиру програма
Words into Action to Combat Antisemitism
ОЕБС Канцеларије за демократске институције
и људска права (OSCE /ODIHR)

Хвала **Историјском архиву Београда** и партнерима на пројекту **Ескалација у Холокауст** (www.arhiv-beograda.org/holokaust) у оквиру којег је развијена идеја за наставне материјале "Естер", и без чије помоћи и ангажмана не би успели да је реализујемо.

Захваљујемо се:

- колегама из Историјског архива Београда, а посебно архивистима Тијани Ковчић, Јелени Николић, Владимиру Мијатовићу и директору Драгану Гачићу;
- колегама из Центра за истраживање и едукацију о Холокаусту из Београда др. Миловану Писарију и Николи Радићу Луцатију;
- Маријану Дакићу из Историјског архива Панчева;
- Илустраторима Габриелу Каусбруку, Силви Вујовић, Нади Серафимовић, Тибериу Беки, и Ивану Стојановићу.